

آموزش زبان فارسی

فصل دوم
کتاب

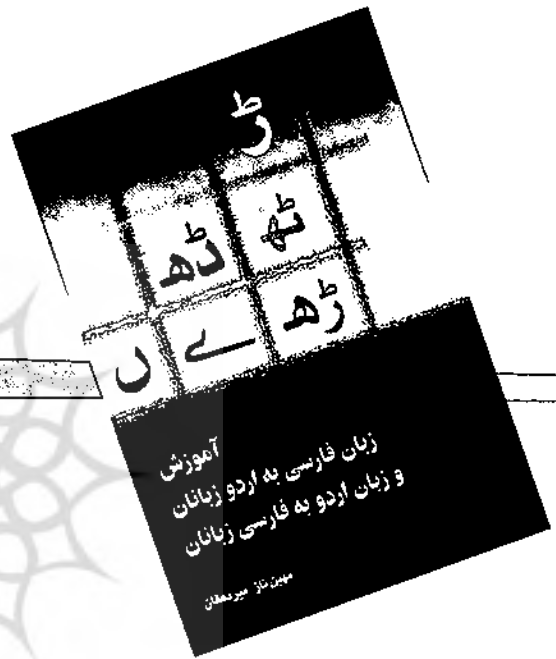
شده در عین علمی بودن با جملاتی ساده و کاملاً ملموس نگاشته شوند تا دیگر علاقه‌مندان به یادگیری زبانهای فارسی و اردو نیز بتوانند از آن بهره کافی ببرند.

کتاب آموزش زبان فارسی به اردو زبانان و زبان اردو به فارسی زبانان نخستین پژوهشی است که در زمینه آگاهیهای پایه و نیز مهارتهای چهارگانه زبانهای فارسی و اردو براساس اصول زبان‌شناسی مقابله‌ای نوشته شده است، و در آن تمامی جنبه‌های نظری و کاربردی یعنی آگاهیهای ساختی هر دو زبان با تأکید بر اختلافات، مورد مقابله، بررسی و توصیف قرار گرفته است. به عبارتی در نگارش آن به ویژه مسائل و مشکلات سخنگویان در ارتباط با یادگیری هر یک از زبانهای فارسی و اردو، و فراگیری و گسترش مهارتهای آنها مورد توجه خاص واقع شده است. بدین ترتیب در طی کتاب، مجموعه‌ای از بررسیهای مقابله‌ای عناصر و ساختهای دو زبان فارسی و اردو با هدف آموزش ارائه می‌شود که این بررسیها با ارائه عناصر زبان فارسی آغاز و پس از توصیف هر واحد فارسی معادل آن در زبان دیگر مورد مقایسه، یعنی زبان اردو ارائه می‌گردد. بر این اساس بخشهای گوناگون کتاب به توصیف و تقابل نظامهای اصلی دو زبان اختصاص یافته است. بدین ترتیب که نظامهای آوایی، نوشتاری، واژگانی و نحوی (شامل ساخت جمله، گروه اسمی، گروه فعلی، گروه حرف اضافه‌ای و گروه قیدی به همراه چگونگی جملات ساده و مرکب و ساخت سازه‌ای آنها) در دو زبان مورد توصیف و بررسی تقابلی واقع شده‌اند. همچنین جملات و متونی برای تعیین میزان یادگیری و پیشرفت زبان‌آموزان در ساختهای ارائه شده تدوین شده است. در پایان کتاب نیز از واژه‌های پرکاربرد دو زبان فهرستی تنظیم گردیده است تا همچون یک فرهنگ مختصر فارسی به اردو، همراه با آوا نگاشت واژگان اردو، برای علاقه‌مندان

با توجه به آن که یکی از ابزارهای مؤثر در آشنایی با فرهنگ ملل و گفت‌وگو میان تمدنها آموزش زبانهای رایج جهان امروز است، باید دانست که این دانش زبان‌شناسی است که در این عصر گفت‌وگوی تمدنها قادر است، با ارائه شیوه‌های نوین آموزش زبانها به عنوان پل ارتباطی میان فرهنگها و تمدنهای مختلف بشری قلمداد شود.

بر این اساس و با توجه به اهمیت دو زبان فارسی و اردو به عنوان زبانهای رایج جهان امروز و نیز با در نظر داشتن نیازهای ارتباطی سخنگویان فارسی زبان با سخنگویان کشورهای همچون پاکستان و هندوستان، کتاب حاضر به منظور آموزش زبان فارسی به اردو زبانان و نیز آموزش زبان اردو به فارسی زبانان نگاشته شده است، که در آذرماه ۱۳۷۹ توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سطح کشور به عنوان پژوهش فرهنگی سال در گروه فرهنگی-ادبی برگزیده شد. این کتاب با استفاده از اصول نوین و علمی زبان‌شناسی مقابله‌ای به رشته تحریر درآمده است، و نه تنها در آموزش زبان اردو در کشورمان، ایران، کارایی بسیار خواهد داشت، بلکه در امر آموزش زبان فارسی در کشورهایی که با زبان اردو آشنا هستند نیز بسیار کارآمد خواهد بود. از طریق راهبرد پویا و مؤثر ارائه شده در کتاب، یعنی بررسی مقابله‌ای دو زبان فارسی و اردو، نکات اشتراک و افتراق دو زبان آشکار، و عناصر و ویژگیهای همگون و ناهمگون ساختارهای دو زبان تبیین و توصیف شده‌اند. شیوه نوین علمی به کار رفته در کتاب کمکی است اساسی به فراگیران هر یک از زبانهای مزبور، تا از آن طریق، یادگیری هر یک با سهولت، سرعت و بازدهی بیشتر انجام پذیرد.

در نگاشتن کتاب فوق که می‌تواند به عنوان متن اصلی دروس «آموزش زبان فارسی» و «آموزش زبان اردو» برای دوره‌های کارشناسی (و بالاتر) به کار برده شود، سعی بر آن بوده تا مطالب ارائه

● آموزش زبان فارسی به اردو زبانان
● و زبان اردو به فارسی زبانان

● مهین ناز میردهقان
● انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، ۱۳۸۰

رهیافتها و شیوه‌های جدید علمی است. بدین ترتیب که می‌بایست زبان‌شناسی مقابله‌ای یا به عبارتی تحلیل تقابلی میان زبان فارسی و زبان اول سخنگویان نیز در برنامه‌ی درسی آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان گنجانیده شود، و زمینه و انگیزه لازم برای انجام این گونه پژوهشهای تقابلی میان زبان فارسی و دیگر زبانها فراهم گردد. بدین ترتیب این اهتمام و همیاری پژوهشگران و مشولین، موجبات هر چه بیشتر توسعه زبان فارسی و بسط و انتقال فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی را در منطقه خاورمیانه و آسیا فراهم آورده و به نوبه خود تقویت کرسیهای زبان فارسی در مراکز معتبر جهانی را به دنبال خواهد داشت.

پانوشت:

اینکته قابل تأکید در کاربرد زبان‌شناسی مقابله‌ای در آموزش، استفاده از آن در برنامه‌های آموزش زبان خارجی است که در مقابل برنامه‌های آموزش زبان دوم به کار برده شده است، چرا که میان این دو برنامه آموزشی تفاوتی اساسی به چشم می‌خورد. در برنامه‌های آموزش زبان دوم، زبان‌آموز در بافت اجتماعی زبان دوم زندگی می‌کند و در نتیجه در ارتباط مستقیم با آن است. ولی در محیطهای آموزش زبان خارجی اینگونه نیست، چرا که زبان خارجی برای فرد تنها یک فعالیت کلاسی محسوب می‌شود که به محض پایان ساعات درس به اتمام می‌رسد و وی پس از ساعات درسی به ندرت موقعیتی برای استفاده از آن می‌یابد. در چنین شرایطی است که عادات زبان مادری در یادگیری زبان خارجی و ایجاد عادات جدید مداخله کرده و مشکل‌ساز می‌شود و تحلیل مقابله‌ای دو زبان با هدف آموزش، اهمیت واقعی خود را می‌یابد.

قابل استفاده باشد.

به طور کلی زبان‌شناسی مقابله‌ای، این شیوه بویا و راهکار مؤثر ارائه شده در طی کتاب، یکی از اساسی‌ترین شیوه‌ها برای آموزش زبانهای خارجی^۱ یعنی زبانهای همانند زبان اردو در ایران و زبان فارسی در هندوستان و پاکستان، محسوب می‌شود و از دیرباز در کشورهای اروپایی با هدف آموزش به کار گرفته شده است. به طوری که تحلیل مقابله‌ای میان ساختارهای دستوری و آوایی زبان انگلیسی با هر یک از زبانهای فرانسوی، آلمانی، روسی، ایتالیایی، لهستانی، یوگسلاویایی و سایر زبانهای اروپایی به انجام رسیده است. جای خالی چنین تحلیلهای و پژوهشهایی میان زبان فارسی و دیگر زبانهای رایج جهان امروز بر پایه‌ی رهیافت بویا، خود لزوم تدوین کتاب آموزش زبان فارسی به اردو زبانان و زبان اردو به فارسی زبانان را پیش‌آشکار می‌نماید. بر همین اساس بر هر محقق و پژوهشگر ایران امروز فرض است تا در این عصر گفت‌وگویی تمدنها کمر همت بندد و همگام با پیشرفت سایر علوم، زبان فارسی و شیوه‌های نوین آموزش آن را بر طبق رهیافتهای علمی جهانی مورد تتبع و تحقیق قرار دهد، تا از این طریق بتوان جایگاه واقعی زبان فارسی را در جهان به آن بازستاند. یکی از راههای حصول این هدف براساس پژوهش به انجام رسیده در طی کتاب مذکور، اصلاح ساختار برنامه‌های آموزش زبان فارسی و همگام نمودن آن با